

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘΜ. 82 /1997

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα 611 του Υπουργείου Ανάπτυξης (Γ.Γ. Εμπορίου) την 30η Ιουλίου 1997, ημέρα Τετάρτη και ώρα 12.30 π.μ., με την εξής σύνθεση :

Πρόεδρος: Κων/νος Λασσαδός

Μέλη: Παναγιώτης Μαντζουράνης, κωλυόμενου του τακτικού Χαρίλαου Χάρακα,

Λεωνίδα Νικολούζος,

Μελίνα Μουζουράκη,

Ιωάννης Κατσουλάκος

Γραμματέας: Ελένη Βασιλειάδου, κωλυόμενης της τακτικής, Αλεξ.- Μαρίας Ταραμπίκου.

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν στη συνεδρίαση λόγω κωλύματος.

Θέμα της συνεδρίασεως ήταν η προηγούμενη γνωστοποίηση της συγκέντρωσης των εταιριών Mallinckrodt Inc. και Schering-Plough Corporation, σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν.703/77, όπως ισχύει.

Στη συνεδρίαση παρέστησαν οι κλητευθείσες εταιρίες, δια του πληρεξουσίου τους δικηγόρου, κ. Κων/νου Βουτεράκου.

Στην αρχή της συνεδρίασεως τον λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια, κ. Σοφία Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε τη γραπτή εισήγηση της Γραμματείας επί της υποθέσεως και κατέληξε προτείνοντας τη μη απαγόρευση της υπό κρίση συγκέντρωσης.

Κατόπιν το λόγο έλαβε ο πληρεξούσιος δικηγόρος της γνωστοποιούσας εταιρίας, ο οποίος ανέπτυξε τις θέσεις αυτής, έδωσε πληροφορίες, εξηγήσεις και διευκρινίσεις σε ερωτήσεις που του υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής και ζήτησε από την Επιτροπή τη μη απαγόρευση της συγκέντρωσης.

Στη συνέχεια απεχώρησε της αιθούσης ο εκπρόσωπος των εταιριών και η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνδιασκέφθηκε και αφού έλαβε υπ όψη της τα στοιχεία του φακέλου, την εισήγηση της Γραμματείας, τις απόψεις που διετύπωσε, εγγράφως και προφορικά, η γνωστοποιούσα επιχείρηση κατά την συζήτηση της υποθέσεως,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. Επειδή, κατά μεν τη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 2 στοιχ. β του Ν. 703/1977, όπως ισχύει, μετά την τροποποίησή του με τα άρθρα 1 του Ν.1934/1991 και 2 παρ. 1 του Ν.2296/1995, «συγκέντρωση πραγματοποιείται, όταν ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη μία τουλάχιστο επιχείρηση ή περισσότερες επιχειρήσεις αποκτούν, άμεσα ή έμμεσα, με αγορά συμμετοχών στο κεφάλαιο ή στοιχείων του ενεργητικού, με σύμβαση ή με άλλον τρόπο, τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μίας ή περισσότερων επιχειρήσεων», κατά δε τη διάταξη του άρθρου 4β παρ. 1 αυτού, όπως ισχύει, μετά την τροποποίησή του με τα άρθρα 2 του Ν. 1934/1991 και 2 παρ. 3 του Ν. 2296/1995, «κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από τη σύναψη της συμφωνίας, ή τη δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την απόκτηση συμμετοχής που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης, όταν:

α) το μερίδιο αγοράς των προϊόντων ή υπηρεσιών που αφορά η συγκέντρωση, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 4στ, αντιπροσωπεύει στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών τμήμα της, τουλάχιστον είκοσι πέντε τοις εκατό (25 %) του συνολικού κύκλου εργασιών που πραγματοποιείται με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που θεωρούνται ομοειδή από τον καταναλωτή λόγω των ιδιοτήτων, της τιμής τους και της χρήσης για την οποία προορίζονται ή

β) ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4στ, ανέρχεται τουλάχιστον στο σε δραχμές ισόποσο των πενήντα εκατομμυρίων (50.000.000) Ευρωπαϊκών Λογιστικών Μονάδων (ECU) και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, καθεμία χωριστά, στην εθνική αγορά συνολικό κύκλο εργασιών άνω του σε δραχμές ισόποσου των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) Ευρωπαϊκών Λογιστικών Μονάδων (ECU).»

και κατά τις διατάξεις του άρθρου 4γ παρ. 1 και 2 αυτού, όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 2 παρ. 4 του Ν. 2296/1995 :

«1. Με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων, που υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και η οποία μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών τμήμα της και ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης. 2. Για την εκτίμηση της δυνατότητας μιας συγκέντρωσης να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό υπό την έννοια της παρ.1 του παρόντος άρθρου λαμβάνονται υπόψη ιδιαίτερα η διάρθρωση όλων των σχετικών αγορών, ο πραγματικός ή δυνητικός ανταγωνισμός εκ μέρους επιχειρήσεων εγκατεστημένων εντός ή εκτός Ελλάδος, η ύπαρξη νομικών ή πραγματικών

εμποδίων εισόδου στην αγορά, η θέση των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων στην αγορά και η χρηματοδοτική και οικονομική δύναμή τους, οι δυνατότητες επιλογής των προμηθευτών και των χρηστών από τις επιχειρήσεις και από άλλες ανταγωνιστικές ή δυνητικά ανταγωνιστικές επιχειρήσεις, η πρόσβασή τους στις πηγές εφοδιασμού ή στις αγορές διάθεσης των προϊόντων, η εξέλιξη της προσφοράς και της ζήτησης των οικείων αγαθών και υπηρεσιών, τα συμφέροντα των ενδιαμέσων και τελικών καταναλωτών και η συμβολή στην εξέλιξη της τεχνικής και οικονομικής προόδου, υπό τον όρο ότι η εξέλιξη αυτή είναι προς το συμφέρον των καταναλωτών και δεν αποτελεί εμπόδιο για τον ανταγωνισμό.»

II.Επειδή από όλα τα έγγραφα του φακέλου που σχηματίστηκε, τους ισχυρισμούς και τις εξηγήσεις των πληρεξουσίων δικηγόρων των αιτουσών εταιριών και την όλη, ενώπιον της Επιτροπής, διεξαχθείσα διαδικασία προέκυψαν τα εξής:

α) Την 19 Μαΐου 1997 υπογράφηκε μεταξύ των εταιριών Schering Plough Corporation (S.P.C) και Mallinckrodt Inc. (M.I.) σύμβαση εξαγοράς μετοχών, κατά την οποία, η πρώτη θα αποκτήσει, μετά την πλήρωση των αιρέσεων που αναφέρονται σ' αυτήν, τον αποκλειστικό έλεγχο της επιχείρησης υγείας των ζώων, σε όλο τον κόσμο της δεύτερης, έτσι δε θα αποκτήσει εμμέσως και τις μετοχές της ελληνικής εταιρίας Mallinckrodt Κτηνιατρική Α.Ε. (ΜΚΑΕ), θυγατρικής της Αγγλικής εταιρίας Mallinckrodt Veterinary Holdings Ltd. Η έμμεση απόκτηση των μετοχών αυτών θα γίνει με την από την αγγλική θυγατρική της S.P.C. εταιρία απόκτηση του συνόλου των μετοχών της αγγλικής Mallinckrodt Veterinary Hold Ltd. Την επομένη (20 Μαΐου 1997) γνωστοποιήθηκε (εμπροθέσμως) στην Υπηρεσία της Επιτροπής αυτής, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 4β του ν. 703/77, όπως ισχύει σήμερα, η συγκέντρωση των παραπάνω επιχειρήσεων.

β) Η εταιρία S.P.C. είναι πολυεθνική, εδρεύει στο New Jersey των Η.Π.Α. και ασχολείται με την ανακάλυψη, ανάπτυξη, παραγωγή, διανομή και πώληση διεθνώς φαρμακευτικών προϊόντων και προϊόντων υγιεινής προς χρήση από ανθρώπους και ζώα. Στα προϊόντα της περιλαμβάνονται φάρμακα για ανθρώπους, χορηγούμενα κατόπιν ιατρικής συνταγής ή και χωρίς αυτήν (OTC), προϊόντα περιποίησης των ποδιών, αντηλιακά και προϊόντα υγείας των ζώων.

Ο κύκλος των εργασιών του ομίλου S.P.C. σε όλο τον κόσμο, κατά το 1996, ανήλθε σε 4.525.000.000 ECU (1.362.141.065.600 δρχ.), ενώ ο κύκλος εργασιών του στην ελληνική αγορά, κατά το ίδιο έτος, ανήλθε σε 22.900.000 ECU περίπου (6.892.900.000 δρχ. περίπου).

Η εταιρία M.I. είναι και αυτή πολυεθνική εταιρία, εδρεύει στο St. Louis Missouri των Η.Π.Α και δραστηριοποιείται στην αγορά προϊόντων φροντίδας της υγείας των ανθρώπων και των ζώων καθώς και στην αγορά των χημικών. Ο κύκλος των εργασιών σε όλο τον κόσμο, κατά το 1996, ανήλθε σε 364.500.000 ECU (109.764.672.000 δρχ.), ενώ ο κύκλος των εργασιών της στην ελληνική αγορά, κατά το ίδιο έτος, ανήλθε σε 2.461.000 ECU (740.914.198 δρχ.).

γ) Οι σχετικές αγορές προϊόντων που επηρεάζονται από την παρούσα συγκέντρωση είναι οι παρακάτω κατηγορίες θεραπευτικών προϊόντων ζώων, δεδομένου ότι τα προϊόντα της μιας δεν μπορούν να υποκαταστήσουν αυτά της άλλης, λόγω των διαφορετικών θεραπευτικών ιδιοτήτων τους: Ανθελμινθικά - Αντιβακτηριακά - Αντιπρωτοζωϊκά - Εξωπαρασιτοκτόνα - Προσταγλανδίνες - εμβόλια μικρών ζώων - Εμβόλια παραγωγικών ζώων - Εμβόλια πτηνών. Σχετική δε γεωγραφική αγορά είναι το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

Στην Ελλάδα, η Μ.Ι. (εξαγοραζόμενη) δραστηριοποιείται σε όλες τις αγορές των παραπάνω θεραπευτικών προϊόντων ζώων, ενώ η S.P.C. (εξαγοράζουσα) δραστηριοποιείται μόνο στις αγορές ανθελμινθικών, αντιβακτηριακών και αντιφλεγμονωδών. Η Μ.Ι. κατά το 1996, είχε υψηλό μερίδιο (72%) μόνο στην αγορά των αντιπρωτοζωϊκών φαρμάκων και των εμβολίων παραγωγικών ζώων (μηρυκαστικών και χοίρων) (28%), ενώ η S.P.C. δεν δραστηριοποιείται σε καμία από τις παραπάνω σχετικές αγορές φαρμάκων, και συνεπώς η κρινόμενη συγκέντρωση δεν έχει ως αποτέλεσμα άθροιση μεριδίων.

δ) Η γνωστοποιούμενη συγκέντρωση αποτελεί μία συναλλαγή μεταξύ αλλοδαπών εταιριών, η οποία πραγματοποιείται εκτός Ελλάδας. Οι γνωστοποιούσες εταιρίες όσο και οι ανταγωνιστές τους αποτελούν πολυεθνικές φαρμακευτικές εταιρίες, οι οποίες ανταγωνίζονται σε παγκόσμια κλίμακα. Κυριότερες ανταγωνίστριες των γνωστοποιούσων εταιριών είναι: η Bayer, η Ciba/ Geigy, η Sandoz, η Hoechst, η Upjohn/Pharmacia, η Rhone Merieux κ.λ.π., των οποίων τα παραπάνω προϊόντα καλύπτουν μόνο ένα μικρό μέρος του κύκλου εργασιών τους. Οι περισσότερες από τις πολυεθνικές αυτές εταιρίες προμηθεύουν την ελληνική αγορά μέσω τοπικών, συχνά μη αποκλειστικών, διανομέων με σημαντικά μερίδια στις σχετικές αγορές. Οι κύριοι προμηθευτές θεραπευτικών προϊόντων ζώων στην Ελλάδα είναι οι: VETERIN AE (μερίδιο αγοράς το 1996 45%), Π.Ν. ΓΕΡΟΛΥΜΑΤΟΣ, CEVA HELLAS ΕΠΕ (μερίδιο αγοράς το 1996 20%), CIBA GEIGY HELLAS, NOVARTIS A.E., INTERVET & PFIZER HELLAS AE.

Η πιθανολογούμενη (λόγω έλλειψης επίσημων στατιστικών στοιχείων) αξία της ελληνικής αγοράς των θεραπευτικών εν γένει προϊόντων ζώων για το έτος 1996 ήταν 33 εκατομμύρια ECU δηλ. 9.933.000.000 δρχ. περίπου. Η ελληνική αγορά χαρακτηρίζεται από έντονη παρουσία προϊόντων αντιγραφής (genetic products) και παράνομων προϊόντων κυρίως εισαγόμενων, και τα οποία καλύπτουν το 30-40% της αγοράς.

Τα τελευταία χρόνια η αγορά θεραπευτικών προϊόντων ζώων είναι πτωτική. Λόγω της εμφάνισης του αφθώδους πυρετού στην Ελλάδα από το 1994, που είχε ως αποτέλεσμα την μείωση του αριθμού των ζώων, εκτιμάται ότι η ζήτηση τέτοιων προϊόντων (κυρίως ανθελμινθικών, αντιβιοτικών και εμβολίων) έχει μειωθεί κατά ποσοστό περίπου 40% την τελευταία τριετία. Για ορισμένα προϊόντα, όπως τα εξωπαρασιτοκτόνα (εντομοκτόνα) της εξαγοραζόμενης επιχείρησης, η ζήτηση είναι κυρίως εποχιακή.

Οι βασικοί φορείς διανομής θεραπευτικών προϊόντων ζώων στην Ελλάδα είναι τα καταστήματα που πωλούν κτηνιατρικά είδη και διακινούν το 50% περίπου, οι έμποροι χονδρικής που διανέμουν περίπου το 15% και τα φαρμακεία περίπου το 8%.

ε) Είναι σχετικά απλό για ένα παραγωγό προϊόντων υγείας των ζώων να εισχωρήσει στην ελληνική αγορά. Οι περισσότεροι παραγωγοί παρασκευάζουν τα προϊόντα τους από λίγες παραγωγικές εγκαταστάσεις και έχουν ήδη δημιουργήσει ένα ευρύ δίκτυο πωλήσεων σ' ολόκληρη την Ευρώπη.

Προκειμένου να κυκλοφορήσει ένα προϊόν στην Ελλάδα απαιτείται άδεια από τον Ε.Ο.Φ. Ωστόσο, η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει διευκολύνει την χορήγηση τέτοιων αδειών, όταν ένα προϊόν έχει ήδη λάβει άδεια σε άλλο κράτος μέλος. Επιπλέον για ορισμένα προϊόντα είναι δυνατόν, ενώ για άλλα είναι υποχρεωτικό να αποκτήσει ξεχωριστή άδεια κυκλοφορίας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Αξιολόγηση των Φαρμακευτικών προϊόντων, η οποία ισχύει σε ολόκληρη την ευρωπαϊκή Ένωση .

Τα τελευταία πέντε χρόνια δεν έχει σημειωθεί καμία σημαντική νέα είσοδος παραγωγών θεραπευτικών προϊόντων ζώων στην Ελλάδα (με την εξαίρεση της Rhone- Merieux με το προϊόν "Finopril"). Ωστόσο οι υφιστάμενοι προμηθευτές εμφανίζουν κατά περιόδους νέα φάρμακα, εισβάλλοντας έτσι στα τμήματα προϊόντων στα οποία δεν δραστηριοποιούνταν προηγουμένως, εκτιμάται δε ότι στο εγγύς μέλλον θα μπορούσαν πιθανόν να εισέλθουν στην ελληνική αγορά των προϊόντων ζώων είτε μέσω τοπικής εγκατάστασής τους, είτε μέσω εκτεταμένης αντιπροσώπευσης οι εταιρίες Boehringer Ingelheim, Takeda και Basf.

III. Από όλα όσα ανωτέρω εκτέθηκαν προκύπτει ότι :

α) Με την συμφωνία μεταξύ των εταιριών «Shering Plough Corporation» και «Mallinckrodt Inc» δυνάμει της οποίας η πρώτη πρόκειται να αποκτήσει, μετά την πλήρωση των αιρέσεων που αναφέρονται σ' αυτήν αποκλειστικό έλεγχο της επιχείρησης υγείας των ζώων της δεύτερης σε όλο τον κόσμο, δημιουργείται οριζόντια συγκέντρωση επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρ. 4 παρ.2β που εμπίπτει στις σχετικές ρυθμίσεις του νόμου αυτού.

β) Η εν λόγω συγκέντρωση υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρ. 4β παρ. 1 του Ν.703/77, όπως ισχύει, δεδομένου ότι καλύπτεται η πρώτη από τις δύο προϋποθέσεις που διαζευτικά ο νόμος ορίζει. Συγκεκριμένα το μερίδιο αγοράς της "Mallinckrodt Inc" στην σχετική αγορά των αντιπρωτοζωϊκών φαρμάκων της Ελλάδας για το έτος 1996 ανήλθε στο 72% και στη σχετική αγορά των εμβολίων παραγωγικών ζώων για το ίδιο έτος στο 28% δηλ. ποσοστό που υπερβαίνει το 25%.

Η γνωστοποίηση έγινε εμπροθέσμως στις 20-5-97, δεδομένου ότι η σύμβαση υπογράφηκε στις 19-5-97.

γ) Η κρινόμενη συγκέντρωση δεν περιορίζει σημαντικά τον ανταγωνισμό, στην εθνική αγορά, δεδομένου :

- Στις σχετικές αγορές των αντιπρωτοζωϊκών φαρμάκων καθώς και των εμβολίων παραγωγικών ζώων, δραστηριοποιούνται, εκτός της εξαγοραζόμενης επιχειρήσεως M.I., αρκετές κατά κύριο λόγο πολυεθνικές αλλοδαπές εταιρίες που μέσω αντιπροσώπων προμηθεύουν τα ανωτέρω προϊόντα στην ελληνική αγορά και ειδικότερα η Bayer , η Ciba Geigy / Sandoz, η Upjohn / Pharmacia, η Rhone - Merieux κ.λ.π. και κατέχουν σημαντικά μερίδια μεταξύ των εταιριών.
- Περιορισμοί εισόδου στις παραπάνω σχετικές αγορές δεν υφίστανται.
- Η θέση των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων στην αγορά τους είναι ισχυρή και διαθέτουν μεγάλη χρηματοοικονομική επιφάνεια.
- Οι προμηθευτές και οι χρήστες των προϊόντων των ανωτέρω σχετικών αγορών έχουν δυνατότητες επιλογής, ενώ η πρόσβασής τους στις πηγές εφοδιασμού ή στις αγορές διάθεσης των προϊόντων δεν φαίνεται να εμποδίζεται.
- Η εξέλιξη της ζήτησης στα προϊόντα των σχετικών αγορών στα επόμενα χρόνια αναμένεται χωρίς ουσιώδη μεταβολή.
- Ο δυνητικός ανταγωνισμός είναι ισχυρός δεδομένου ότι υπάρχουν αλλοδαπές πολυεθνικές επιχειρήσεις που θα μπορούσαν να εισέλθουν στην ελληνική αγορά προϊόντων ζώων, είτε μέσω τοπικής εγκαταστάσεώς τους είτε μέσω εκτεταμένης αντιπροσώπευσης (Boehringer, Ingelheim, Takeda, Basf).
- Η Shering Plough, με την γνωστοποιούμενη συγκέντρωση, θα προσθέσει συμπληρωματικές σειρές προϊόντων στον τομέα της που αφορά στην υγεία των ζώων, εξασφαλίζοντας ένα ευρύτερο πεδίο προϊόντων διαθέσιμο στους τελικούς καταναλωτές και ταχύτερη και πιο αποτελεσματική κάλυψη των αναγκών τους.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αποφαίνεται ότι δεν συντρέχει περίπτωση να απαγορευτεί η συγκέντρωση επιχειρήσεων που πραγματοποιείται με την αγορά από την “Shering Plough Corporation” όλων των επιχειρήσεων υγείας των ζώων της “Mallinckrodt Inc.”

Η απόφαση εκδόθηκε την 29 Αυγούστου 1997.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

Ο Συντάξας την Απόφαση

Κωνσταντίνος Λασσαδός

Λεωνίδα Νικολούζος

Η Γραμματέας

Ελένη Βασιλειάδου